

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 31 maja 2016 roku wniesionym do Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie XVII Wydziału Gospodarczego powód (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zapłatę od pozwanych: (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. (ad. 1), S. M. (ad. 2) i M. M. (ad. 3) kwoty 48.442,89 złotych wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od należności głównej za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanych na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód jest bankiem utworzonym w formie spółki akcyjnej, tj. podmiotem uprawnionym m.in. do udzielania kredytów. W dniu 5 sierpnia 2010 roku pomiędzy powodem a pozwaną ad. 1 została zawarta w formie pisemnej umowa o oznaczeniu (...), na podstawie której powód zobowiązał się oddać do dyspozycji pozwanej spółki, jako kredytobiorcy, na czas określony w umowie, kwotę 52.500,00 złotych. Obowiązkiem pozwanej spółki miało być korzystanie z udostępnionych środków pieniężnych w sposób określony w umowie, zwrot środków kredytowych wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłata prowizji od udzielonego kredytu. W celu zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego przez pozwaną ad. 1, w dniu 5 sierpnia 2010 roku pomiędzy powodem jako wierzycielem i pozwaną ad. 3 jako poręczycielem zawarto pisemną umowę poręczenia, na podstawie której pozwana ad. 3 zobowiązała się wobec powoda, że spłaci ww. kredyt na wypadek, gdyby pozwana ad. 1 nie wykonała obowiązku zwrotu kredytu. Powód podniósł, że poręczenie jest nieodwołalne i ważne bezterminowo. Wskazał, że po stronie pozwanej ad. 1 zaczęły pojawiać się zaległości w spłacie kredytu. Finalnie umowa kredytu miała zostać wypowiedziana przez powoda z powodu braku terminowych wpłat. Powód wskazał, że z chwilą wypowiedzenia umowy roszczenie o zwrot kredytu pozostającego do spłaty stało się natychmiast wymagalne. Nadto powód wraz z pismem wypowiedzającym umowę, miał wezwać pozwanych do dobrowolnego zaspokojenia roszczenia z możliwością uznania przedmiotowego wypowiedzenia za bezskuteczne, pod warunkiem spłaty dotychczas nieuregulowanych, a wymagalnych rat kredytu. Powód wskazał również, że zgodnie z art. 299 § 1 k.s.h. pozwany ad. 2 – działający jako prezes zarządu pozwanej spółki – odpowiada solidarnie z pozwaną spółką za jej zobowiązania, gdyby egzekucja przeciwko pozwanej spółce okazała się bezskuteczna – a taka sytuacja zdaniem powoda miała miejsce. Podniósł, że pozwany ad. 2, reprezentując spółkę jako prezes zarządu, mimo ustawowego obowiązku nie złożył we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości pozwanej spółki lub nie wykazał, iż w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy. Podkreślił, iż w niniejszej sprawie zachodzi współuczestnictwo materialne i ma zastosowanie art. 72 § 1 k.p.c. W ocenie powoda pozwani mają względem niego ten sam obowiązek, a więc solidarny obowiązek spłaty zadłużenia. Wskazano również, że na łączną kwotę zadłużenia pozwanych w wysokości 48.442,89 złotych składają się: kapitał (32.706,47 złotych), odsetki umowne (2.253,75 złotych), umowne odsetki za opóźnienie (12.697,70 złotych) oraz opłaty i prowizje (784,97 złotych).

(pozew – k. 1-5)

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2016 roku wydanym przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie XVII Wydział Gospodarczy w sprawie o sygnaturze akt XVII GNc 3511/16 Sąd stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Mokotowa w W. jako właściwemu do rozpoznania.

(postanowienie wydane w sprawie o sygn. akt XVII GNc 3511/16 – k. 69-70)

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na ich rzecz od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani podnieśli zarzut przedawnienia należności głównej, jak i odsetek. Wskazali, że wypowiedzenie umowy nastąpiło w dniu 7 maja 2013 roku, zaś sam powód wystąpił z niniejszym roszczeniem po

upływie 3-letniego okresu. Nadto podniesiono zarzut braku legitymacji pozwanego S. M. oraz M. M. do występowania w sprawie w charakterze pozwanych. Pozwani wskazali, że kredyt był zawierany przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., zaś twierdzenia powódki, jakoby egzekucja przeciwko pozwanej spółce okazała się bezskuteczna, są przedwczesne, nadto niczym nieoparte i nieuargumentowane. Zdaniem pozwanych dochodzone roszczenie nie zostało dostatecznie udowodnione, a przedłożone dokumenty w żadnej materii nie mogą świadczyć o zasadności powództwa. W ocenie pozwanych niezasadne i błędnie obliczone są odsetki i prowizja. Pozwani podnieśli, że nie otrzymali od powoda wypowiedzenia umowy kredytu oraz wskazali, że nie zgadzają się ze stanowiskiem powoda w zakresie występowania współuczestnictwa materialnego w niniejszej sprawie. Odnosząc się do podniesionego zarzutu przedawnienia, wskazali, że z uwagi na to, iż powód jest przedsiębiorcą, udzielane kredyty związane są więc z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, a roszczenia wynikające z tytułu niespłaconych zobowiązań, w tym odsetek, przedawniają się z upływem 3 lat od dnia wymagalności, zatem w tym zakresie termin przedawnienia należy liczyć od dnia, kiedy każda rata kredytu stała się wymagalna.

(odpowiedź na pozew – k. 92-94)

Pismem procesowym złożonym na rozprawie w dniu 26 czerwca 2017 roku strona powodowa podniosła, że jej roszczenie nie uległo przedawnieniu, nadto że roszczenia stały się wymagalne z dniem 24 czerwca 2013 roku, a zatem od tego terminu należałoby obliczać bieg terminu wypowiedzenia. W ocenie powoda, jako że pozew został wniesiony przed dniem 24 czerwca 2016 roku, a więc przed upływem 3-letniego terminu, nie można mówić, aby jego roszczenia uległy przedawnieniu. Nadto w piśmie tym wskazano, że w dniu 29 października 2016 roku uległa zmianie (...) Bank (...) S.A. na (...) Bank S.A. z siedzibą w W., wskazując, że zmianie uległa wyłącznie firma (a więc nazwa), a nie doszło do połączenia, podziału lub przekształcenia spółki.

(pismo procesowe powoda – k. 109-112)

W odpowiedzi na pismo powoda, pozwany wskazał, że już w dniu 7 maja 2013 roku doszło do rozwiązania przedmiotowej umowy kredytowej. Odnosząc się do kwestii pozwania prezesa zarządu – S. M. – wskazano, że w ocenie pozwanego powód błędnie go pozwał, opierając się na art. 299 k.s.h., a przedwczesne pozwanie S. M. winno skutkować oddaleniem powództwa. Wskazano także, iż pozwana M. M. nigdy nie była wzywana do zapłaty, czy też informowana o wypowiedzeniu kredytu, o istniejących zaległościach.

(pismo procesowe strony pozwanej – k. 149-152)

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 5 sierpnia 2010 roku pomiędzy (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością reprezentowaną przez S. M. została zawarta umowa o (...) Kredyt numer (...), na mocy której Bank udzielił (...) sp. z o.o. (zwanej dalej kredytobiorcą) kredytu w wysokości 52.500,00 złotych. Okres kredytowania wynosił 60 miesięcy od dnia podpisania umowy. Kredyt został udzielony na finansowanie bieżącej działalności. Oprocentowanie kredytu w skali roku wynosiło 20%. Zabezpieczeniem spłaty kredytu było poręczenie przez M. M.. Umowna roczna stopa oprocentowania zadłużenia wynosić miała czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP. Spłata kredytu następować miała w 60 ratach miesięcznych, obejmujących kapitał i odsetki od kredytu, w 05 dniu każdego miesiąca spłaty, poczynając od następnego miesiąca kalendarzowego po zawarciu umowy, a w przypadku gdy dzień ten przypadał na dzień ustawowo wolny od pracy, termin płatności ustalano na następny dzień roboczy. Wysokość jednej raty wynosiła 1.399,96 złotych z zastrzeżeniem, że ostatnia rata spłaty kredytu ma charakter raty wyrównującej, co z kolei oznaczało, że służy rozliczeniu całości zobowiązania kredytobiorcy wobec banku. Nadto w § 2 umowy ustalono, że kredyt staje się w całości wymagalny w dniu terminu płatności ostatniej raty. Zgodnie z § 11 umowy sądem właściwym do rozpatrywania sporów wynikłych z umowy jest sąd powszechny dla miejsca siedziby banku.

(bezsporne, a nadto dowód: umowa kredytu – k. 51-54; tabela oprocentowania środków dla przedsiębiorców – k. 37; tabela prowizji i opłat oraz regulamin – k. 38-48)

W dniu 5 sierpnia 2010 roku pomiędzy (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. a M. M. (oznaczoną jako poręczyciel) doszło do zawarcia umowy poręczenia, na podstawie której poręczyciel udzielił bankowi solidarnego poręczenia za zobowiązania kredytobiorcy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. z tytułu kredytu udzielonego przez bank w wysokości 52.500,00 złotych na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 5 sierpnia 2010 roku. Poręczenie obejmowało zobowiązania kredytobiorcy istniejące w chwili udzielenia poręczenia, jak i mogące powstać w przyszłości z tytułu wyżej wymienionego kredytu wraz z odsetkami, prowizjami, opłatami i innymi kosztami, na wypadek gdyby kredytobiorca nie wykonał swych zobowiązań. Poręczenie jest ważne bezterminowo.

(dowód: umowa poręczenia – k. 49-50)

Zgodnie z § 4 Regulaminu kredytowania działalności gospodarczej FM Bank (...) (dalej Regulamin) kredyt jest udzielany przez bank na podstawie umowy kredytu zawartej na piśmie, pod rygorem nieważności, między bankiem a klientem, w której bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji klienta na czas oznaczony w umowie, określoną kwotę środków pieniężnych, z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z należnymi odsetkami, prowizjami, opłatami i związanymi z jego udzieleniem kosztami banku, w terminach i w sposób określony w regulaminie i w umowie oraz do wykonania innych zobowiązań wynikających z umowy. Przy zabezpieczeniu w formie poręczenia, poręczycielem może być wyłącznie osoba, która wykazała, że rozumie i akceptuje konieczność terminowego regulowania wszelkich zobowiązań kredytobiorcy wobec banku i zobowiązuje się do spłacania kredytu za kredytobiorcę w przypadku, gdyby z jakiegokolwiek przyczyny zaprzestał on spłaty (§ 5 ust. 2). Odsetki od kredytu liczone są według stopy: a) stałej, obowiązującej w wysokości niezmiennej przez cały okres kredytowania lub b) zmiennej, ustalonej w oparciu o stopę bazową oraz marżę banku (§ 7 ust. 4). Kredytobiorca zobowiązany jest do terminowej spłaty kredytu oraz należnych odsetek, prowizji i opłat zgodnie z harmonogramem spłat na rachunek określony w umowie (§ 9 ust. 1). Niespłacenie przez kredytobiorcę kredytu lub jego raty kapitałowej/odsetkowej w umownym terminie płatności lub spłacenie ich w niepełnej wysokości spowoduje, że w tym samym dniu niespłacona należność z tego tytułu staje się należnością wymagalną, która do czasu spłaty jest oprocentowana według stopy procentowej dla zadłużenia przeterminowanego, w wysokości określonej w Tabeli oprocentowania środków dla przedsiębiorców w (...) Bank S.A. Nadto środki otrzymane na spłatę wymagalnych należności Bank rozlicza w następującej kolejności:

- 1) koszty poniesione przez bank z tytułu kredytu, w tym koszty sądowe i inne koszty związane z dochodzeniem przez bank należności z tytułu kredytu;
- 2) prowizje i opłaty banku;
- 3) odsetki od zadłużenia przeterminowanego;
- 4) odsetki;
- 5) kapitał kredytu (§ 9 ust. 8 i 9).

W przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu (m.in. poprzez opóźnienia w spłacie należności z tytułu kredytu) albo w razie utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może:

- 1) obniżyć kwotę przyznanego kredytu – jeżeli kredyt lub jego część nie został jeszcze uruchomiony lub nie został w całości lub w części wykorzystany przez kredytobiorcę, a w przypadku kredytu w rachunku bieżącym obniżyć kwotę przyznanego limitu kredytu;
- 2) wstrzymać uruchomienie kredytu (transzy kredytu);
- 3) zażądać dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu;

- 4) podwyższyć oprocentowanie kredytu, w związku z przeklasyfikowaniem należności do kategorii o wyższym stopniu ryzyka zgodnie z zasadami określonymi w przepisach regulujących zasady tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków;
- 5) zażądać przedstawienia w określonym terminie programu naprawczego w celu jego zatwierdzenia przez bank;
- 6) wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, a w przypadkach zagrożenia w opinii banku upadłością klienta – terminu 7-dniowego.

W przypadku wypowiedzenia umowy kredytobiorca jest zobowiązany do spłaty całego niespłaconego kredytu wraz z odsetkami i innymi kosztami wynikającymi z umowy, najpóźniej następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia umowy (§ 10 ust. 1 i 4). Z kolei w przypadku niespłacenia zadłużenia w okresie wypowiedzenia, staje się ono zadłużeniem przeterminowanym, od którego bank pobierze odsetki zgodnie z tabelą oprocentowania środków dla przedsiębiorców w (...) Bank S.A. W sytuacji niespłacenia przez kredytobiorcę/poręczyciela, mimo wezwania do zapłaty, zadłużenia przeterminowanego, bank zastrzegł sobie prawo do podjęcia działań windykacyjnych (§ 10 ust. 5 i 7).

(dowód: regulamin – k. 44-48)

Umowa kredytu nie została wypowiedziana przez strony.

Pozwana spółka nie wywiązała się dobrowolnie z obowiązków, które przyjęła na siebie w związku z zawartą umową kredytu – w lutym 2013 roku zaprzestała spłacania rat kredytu. Dług wobec banku nie został również uregulowany przez poręczycielkę.

(dowód: wyciąg z ksiąg banku – k. 13)

Nieuregulowane opłaty i prowizje banku związane z udzielonym kredytem wynoszą 380 złotych.

(dowód: rejestr zaległości z tytułu opłat – k. 145)

W dniu 29 października 2016 r. (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zmienił nazwę na (...) Bank S.A. z siedzibą w W..

(bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie wyżej wskazanych dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, które uznane zostały za wiarygodne, z uwagi na to, że tworzą one spójną i logiczną całość, ich prawdziwość nie była kwestionowana przez strony, zaś Sąd nie znalazł podstaw do podważania ich mocy dowodowej z urzędu.

Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu ze sprawozdań finansowych pozwanej za lata 2015-2017 oraz dowodu z przesłuchania pozwanych ad. 2 i ad. 3, które miały być przeprowadzone na okoliczność wykazania przesłanek odpowiedzialności pozwanego ad. 2 na podstawie art. 299 k.s.h. z uwagi na nieprzydatność tych dowodów dla rozstrzygnięcia, wobec przyjęcia, iż w niniejszym postępowaniu istniały negatywne przesłanki do orzekania o odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania spółki, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia. Ponadto Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron ad. 2 i ad. 3, mający wykazać, iż doszło do skutecznego wypowiedzenia kredytu i wezwania do zapłaty pozwanej ad. 3 – jako spóźniony. Należy wskazać, iż pozwani już w odpowiedzi na pozew zakwestionowali zarówno fakt otrzymania pisma o wypowiedzeniu kredytu, jak i o wezwaniu ich do zapłaty, zaś przedmiotowy wniosek dowodowy został złożony na ostatniej w sprawie rozprawie – w dniu 12 lutego 2018 roku. Mają na uwadze stanowisko pozwanych, powód miał możliwość wcześniejszego złożenia tego wniosku. Wystąpienie z wnioskiem o przesłuchanie pozwanych, wobec ich nieobecności na rozprawie w dniu 12 lutego 2018 roku spowodowałoby konieczność wyznaczenia dodatkowego terminu rozprawy i wezwania ich celem przesłuchania, co w oczywisty sposób przedłużyłoby postępowanie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo skierowane przeciwko (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz przeciwko M. M. zasługuje na częściowe uwzględnienie, natomiast wobec S. M. podlega w całości oddaleniu.

Powód dochodził należności w kwocie 48.442,89 złotych, która miała wynikać z umowy kredytu zawartej w dniu 5 sierpnia 2010 roku pomiędzy (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą w W. (później (...) Bank S.A. z siedzibą w W.) a (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W..

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Normie tej w warstwie procesowej odpowiada art. 3 k.p.c., wedle którego strony zobowiązane są przedstawiać dowody oraz art. 232 k.p.c. stanowiący, że strony zobowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Powód zobowiązany był zatem udowodnić, że przysługuje mu wierzytelność z tytułu umowy kredytu wobec (...) sp. z o.o., jak również wobec S. M. jako członka zarządu pozwanej spółki (na podstawie art. 299 k.s.h.) i M. M. jako poręczycielki tego kredytu. Z tego obowiązku powód wywiązał się wobec pozwanych ad. 1 i ad. 3 i co należy podkreślić – jedynie wobec części dochodzonej należności. Twierdzeń powoda o istnieniu wobec pozwanych wierzytelności wynikającej z powołanej wyżej umowy kredytowej w pełnej wysokości Sąd nie może bowiem uznać za prawdziwe.

Powód jako dowody na poparcie swoich tez przedstawił umowę kredytu, pismo zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu tej umowy, bankowy tytuł egzekucyjny, a także szereg dokumentów księgowych, które to dokumenty pozwoliły ocenić istnienie źródła, podstawy i wysokości zobowiązania.

Bezsporne w niniejszej sprawie było to, że (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zaciągnęła u powoda kredyt, który nie został spłacony. Spór koncentrował się natomiast wokół tego, czy kredyt został prawidłowo wypowiedziany i czy przedawniły się roszczenia z niego wynikające.

Powód wskazywał w tym zakresie, że doszło do wypowiedzenia umowy, bowiem przesłał pozwanej spółce pismo, w którym z uwagi na niedotrzymanie terminów płatności rat wypowiedział umowę kredytu oraz wezwał do zapłaty całości należności. Do wypowiedzenia dołączył dokumenty w postaci zestawienia przesyłek pocztowych w obrocie krajowym przekazanych w dniu 9 maja 2013 roku oraz wyciąg z pocztowej książki nadawczej powoda. Pismo wzywające do zapłaty długu miało również zostać przesłane pozwanej ad. 3.

Pozwani ad. 1 i ad. 3 wskazywali natomiast, że nigdy nie otrzymali wskazanej korespondencji. Należy jednak zauważyć, że ich stanowisko w tym zakresie było niekonsekwentne. Z jednej strony bowiem kwestionowali skuteczność doręczenia im wypowiedzenia umowy i wezwania do zapłaty, z drugiej zaś powołując się na wypowiedzenie umowy, podnosili zarzut przedawnienia, przy czym jednak ciągle obstawali przy stanowisku, że nie doręczono im pisma wypowiedzającego umowę.

Mając powyższe na uwadze, w pierwszej kolejności należało zatem ustalić, czy umowa kredytu została skutecznie wypowiedziana. Poczynienie właściwych ustaleń w tej kwestii stanowiło bowiem podstawę do właściwego zbadania podniesionego zarzutu przedawnienia.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U z 1997 roku, Nr 140, 939 ze zm., dalej pr. bank.) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Zgodnie z art. 75 ust. 1 i 2 pr. bank. w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę warunków udzielenia kredytu albo w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu

albo wypowiedzieć umowę kredytu, zaś termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1, o ile strony nie określą w umowie dłuższego terminu, wynosi 30 dni, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy - 7 dni. Analogiczne postanowienie znalazło się w umowie kredytu z dnia 5 sierpnia 2010 roku i na jego podstawie – wobec zaistnienia zaległości w spłacie kredytu – nastąpić miało, zdaniem powoda, wypowiedzenie tej umowy.

W ocenie Sądu przedmiotowe wypowiedzenie umowy nie wywarło skutków prawnych, bowiem powód nie wykazał, iż oświadczenie o wypowiedzeniu kredytu dotarło do pozwanego ad. 1 tak, aby mógł on zapoznać się z jego treścią (art. 61 § 1 k.c.).

W aktach sprawy znajdują się dokumenty w postaci zestawienia przesyłek pocztowych w obrocie krajowym przekazanych w dniu 9 maja 2013 roku oraz wyciąg z pocztowej książki nadawczej powoda, które stanowić miały dowód nadania pisma zawierającego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy na adres pozwanego ad. 1 (adres, który ujawniony jest również w rejestrze KRS). W ocenie Sądu dokumenty te, wobec stanowiska pozwanego ad. 1, który kwestionował doręczenie mu wypowiedzenia umowy, nie były wystarczające dla wykazania tezy powoda. W pierwszej kolejności wskazać należy, iż żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia nie miał dokument w postaci zestawienia przesyłek pocztowych. Prawdopodobnie został on przedłożony na okoliczność wykazania liczby przesyłek, które przekazane zostały operatorowi pocztowemu przez powoda w dniu 9 maja 2013 roku, a które szczegółowo wymienione zostały w pocztowej książce nadawczej. Zauważyć jednak należy, iż w zestawieniu jest mowa o 236 przesyłkach rejestrowanych, podczas gdy wyciągi z pocztowej książki nadawczej dotyczą jedynie przesyłek Lp. 1-10 i 49-66. Między dokumentami brak jest zatem w tym zakresie korelacji. Kolejno, pierwsza strona wyciągu z pocztowej książki nadawczej zawiera pieczętkę urzędu pocztowego, a zatem mogłaby stanowić dowód tego, że przesyłki objęte wykazem zostały wysłane przez powoda, natomiast druga strona wykazu, na której znajduje się adnotacja z nazwą i adresem pozwanego ad. 1, pieczętki takiej już nie zawiera. Wobec powyższego nie sposób uznać, iż powód udowodnił, że przesyłka zawierająca oświadczenie o wypowiedzeniu umowy została nadana na adres pozwanego ad. 1.

W ocenie Sądu powodowy bank – jako profesjonalista – winien wykazać się większą starannością. Wypowiedzenie umowy jest czynnością doniosłą – stawia w wymagalność całe niespłacone zadłużenie. Wydaje się, że w takim przypadku, w ramach należytej dbałości o własne interesy, bank winien wysłać korespondencję za zwrotnym potwierdzeniem jej odbioru. Nie stanowi to czynności dużo bardziej kosztownej niż wysłanie przesyłki rejestrowanej, ani też bardziej czasochłonnej. Bank – mając świadomość, że kredytobiorca nie spłaca kredytu – powinien z gromadzić dowody w celu wykazywania swych racji w ewentualnym procesie. Ponadto należy podkreślić, iż powód nie wykazał w powyższym zakresie właściwej inicjatywy dowodowej. Mógł przecież przedłożyć na powyższą okoliczność zaświadczenie z placówki pocztowej, dokumentujące zarówno fakt nadania przesyłki, jak i jej doręczenia. Próba dowodu ograniczona została natomiast jedynie do wniosku o przesłuchanie pozwanych, który z uwagi na prekluzję, musiał zostać pominięty. Wobec braku wykazania wysłania przesyłki, powód nie mógł również udowodnić jej doręczenia pozwanemu ad. 1. Już w tym miejscu zasygnalizować należy, iż Sąd uznał, iż także pozwanej ad. 2 nie zostało doręczone wezwanie do zapłaty należności. Pozwana zakwestionowała doręczenie, zaś powód nie przedłożył na tę okoliczność żadnego dowodu – omówiony powyżej wyciąg z książki nadawczej dotyczył jedynie pozwanego ad. 1.

Należy zatem uznać, że skoro nie doszło do wypowiedzenia łączącej strony umowy kredytu i postawienia długu w stan wymagalności, a także wobec niekwestionowanego braku spłaty kredytu, każda z jego rat stawała się wymagalna po upływie terminu do jej zapłaty – 5 dnia każdego miesiąca.

Na marginesie wskazać tylko należy, że nawet gdyby Sąd uznał, że doszło do wypowiedzenia, to nie ma racji strona pozwana, że skutkowało ono przedawnieniem roszczenia. Zarówno przepisy prawa bankowego, jak i umowa, przewidują 30 dniowy termin wypowiedzenia. Skoro miało ono zostać wysłane 9 maja 2013 roku, to mogło wywrzeć skutek w postaci rozwiązania umowy po 30 dniach, a zatem na pewno umowa nie uległaby rozwiązaniu przed dniem 31 maja 2013 roku, czyli przed wniesieniem pozwu w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia, ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. W świetle zaś art. 118 k.c. roszczenia, które związane są z działalnością gospodarczą, przedawniają się z upływem lat trzech.

Mając powyższe na względzie oraz fakt, że kredyt był udzielony przez powoda w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, wskazać należy, że w dniu wniesienia pozwu – 31 maja 2016 roku – upłynął 3-letni okres przedawnienia zapłaty rat wymagalnych przed dniem 31 maja 2013 roku.

Z uwagi na to, że wraz z roszczeniem głównym przedawniają się roszczenia uboczne, w tym roszczenie o odsetki, nie może być skutecznie egzekwowany obowiązek zapłaty odsetek od rat wymagalnych przed dniem 31 maja 2013 roku. Roszczenie o odsetki za opóźnienie naliczone od należności głównej przedawnia się natomiast najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego (tak Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, OSNC nr 9 z 2005 r., poz. 149).

Podstawę prawną roszczenia z tytułu odsetek stanowi art. 481 § 1 k.c., który przewiduje, że wierzyciel może dochodzić odsetek, jeżeli dłużnik spóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego za czas tego opóźnienia.

Kredytobiorca zobowiązał się do spłacania kredytu w 60 równych ratach po 1.399,96 złotych (ostatnia rata miała być wyrównawcza, jednak nie wykazano, żeby w niniejszej sprawie miała ona mieć inną wysokość), płatnych do 5 dnia każdego miesiąca. Pierwsza rata płatna była we wrześniu 2010 roku, termin ostatniej przypadał natomiast na sierpień 2015 roku. Skoro raty, których termin płatności przypadał po czerwcu 2013 roku są nieprzedawnione, do zapłaty pozostało 27 rat kredytu.

Podstawę prawną roszczenia z tytułu odsetek stanowi art. 481 § 1 k.c., który przewiduje, że wierzyciel może dochodzić odsetek, jeżeli dłużnik spóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego za czas tego opóźnienia.

Od kwoty niespłaconego kapitału tytułem odsetek została naliczona kwota 8.362,15 zł stanowiąca sumę odsetek umownych, naliczanych oddzielnie od początkowej daty każdej z wymagalnych rat, zgodnie z art. 359 § 2¹ k.c. i postanowieniami umowy kredytowej.

Wyliczenie odsetek umownych przedstawia się następująco:

- od kwoty 1.399,96 zł od 6 czerwca 2013 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 542,92 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 lipca 2013 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 523,47 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 sierpnia 2013 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 504,45 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 września 2013 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 485,42 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 października 2013 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 466,40 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 listopada 2013 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 447,99 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 grudnia 2013 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 429,58 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 stycznia 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 409,94 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 lutego 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 391,53 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 marca 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 374,35 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 kwietnia 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 354,71 zł,

- od kwoty 1.399,96 zł od 6 maja 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 336,91 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 czerwca 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 371,89 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 lipca 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 298,86 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 sierpnia 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 280,45 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 września 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 261,43 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 października 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 243,02 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 listopada 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 228,44 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 grudnia 2014 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 214,63 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 stycznia 2015 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 199,91 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 lutego 2015 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 186,10 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 marca 2015 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 173,36 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 kwietnia 2015 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 161,09 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 maja 2015 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 149,97 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 czerwca 2015 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 138,08 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 lipca 2015 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 126,57 zł,
- od kwoty 1.399,96 zł od 6 sierpnia 2015 roku do dnia wniesienia pozwu wyniosły 114,68 zł.

Podnieść należy, że mimo niewykazania harmonogramem spłat, zapisy umowy nie pozostawiają wątpliwości co do zakresu zobowiązania pozwanej ad. 1. Zapis § 1 i § 3 umowy wyraźnie określa obowiązek (...) sp. z o.o. do spłaty kredytu wraz z odsetkami w ratach płatnych do 5 dnia każdego miesiąca i wskazuje wysokość tych rat. Żadna strona nie wykazała, by w tym względzie przedstawiona umowa została zmieniona. Strona pozwana nadto nie wykazała, by doszło do spłaty kredytu. Suma należności głównej z tytułu kredytu wynosi zatem 37.798,92 zł (27x1.399,96 zł), zaś suma odsetek 8.362,15 zł, co łącznie wynosi 46.161,01 zł.

Powyższą kwotę podwyższyć należało o 380 złotych z tytułu opłat i prowizji należnych bankowi. Bank domagał się zasądzenia z tego tytułu kwoty 784,97 zł, która została zakwestionowana przez pozwanych. Celem udowodnienia roszczenia w tym zakresie, powód przedłożył zestawienie opłat związanych z przygotowaniem monitów w związku z brakiem spłaty kredytu, pobranych zgodnie z Tabelą Prowizji i Opłat bankowych (k.42), na kwotę 380 zł. Zestawienie to nie zostało podważone przez pozwanych, wobec czego Sąd uznał wynikającą z niego kwotę za udowodnioną.

Ponadto powód domagał się zasądzenia odsetek umownych za opóźnienie naliczanych od należności głównej za okres od dnia wniesienia pozwu, do dnia zapłaty, których wysokość wynosi czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym.

Zgodnie z art. 359 § 2¹ k.c. w zw. z art. 481 § 2 zd. 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym na dzień zawarcia umowy, maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekroczyć czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP, natomiast w związku ze zmianą ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, od dnia 1 stycznia 2016 roku odsetki maksymalne nie mogą przewyższać wysokości stopy odsetek maksymalnych za opóźnienie.

Wobec powyższego, zasądając żądane odsetki należało zastrzec, iż ich wysokość nie może przekroczyć wysokości stopy odsetek maksymalnych za opóźnienie.

W konsekwencji, na podstawie przywołanych przepisów i postanowień umowy, w punkcie I. wyroku Sąd zasądził od pozwanego ad. 1 kwotę 46.541,01 złotych (37.798,92 zł+8.362,15 zł+380 zł) wraz z żądanymi odsetkami umownymi, nieprzekraczającymi jednak wysokości stopy odsetek maksymalnych za opóźnienie. Odsetki z tytułu opłat i prowizji zostały naliczone od tej samej daty, co odsetki od niespłaconej należności głównej, zgodnie z żądaniem pozwu, bowiem pozwany nie podniósł zarzutu w tym zakresie.

Sąd uznał, iż solidarną odpowiedzialność wraz z pozwanym ad. 1 ponosi pozwana ad. 3.

Roszczenie wobec M. M. opierało się na stosunku poręczenia za dług pozwanego ad. 1.

Zgodnie z art. 876 § 1 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał.

W niniejszej sprawie niewykonanie zobowiązania przez pozwanego ad. 1 – dłużnika powoda z tytułu umowy kredytu, nie budziło wątpliwości.

Pozwana upatrywała brak swej odpowiedzialności w fakcie niepowiadomienia jej przez powoda o opóźnieniu w obowiązku świadczenia przez kredytobiorcę, wbrew art. 880 k.c., który stanowi, iż jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia, wierzyciel powinien zawiadomić o tym niezwłocznie poręczyciela. Ponadto powoływała się na § 2 umowy poręczenia, gdzie wskazano, iż poręczyciel oświadcza, że zobowiązania z tytułu poręczenia wykona po zawiadomieniu przez bank o opóźnieniu w spłacie całości lub części kredytu, przez zapłatę sumy zadłużenia niezwłocznie lub w sposób i w terminach podanych przez bank.

Sąd ustalił, iż istotnie pozwana nie została powiadomiona o opóźnieniach w spłacie kredytu, jednakże kwestia ta nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia o jej odpowiedzialności za zobowiązanie. Sąd podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Apelacyjnego w Krakowie zawarte w wyroku z dnia 24 października 2013 roku w sprawie o sygnaturze akt I ACa 912/13, zgodnie z którym opóźnienie wierzyciela w zawiadomieniu poręczyciela, czy też brak takiego zawiadomienia nie wyłącza obowiązku wykonania zobowiązania przez poręczyciela na podstawie art. 880 k.c. Sądowi znane jest wyrażane w orzecznictwie stanowisko, że strony mogą w umowie uzależnić wymagalność długu z poręczenia od zawiadomienia poręczyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2001 r., III CKN 28/01, LEX nr 358775), jednakże poglądu tego Sąd nie podziela.

Zauważyć należy, iż uzależnienie obowiązku świadczenia przez poręczyciela od zawiadomienia go o opóźnieniu dłużnika stanowiłoby w istocie zastrzeżenie o wyłączeniu solidarności, o jakiej mowa w art. 881 k.c. Istota solidarności nie pozwala jednak na przyjęcie niewymagalności roszczenia względem poręczyciela w sytuacji wymagalności długu względem dłużnika głównego, skoro umożliwia dochodzenie roszczenia od współodpowiedzialnych solidarnie. Odpowiedzialność poręczyciela odpowiadającego jak dłużnik solidarny zakłada odpowiedzialność w pełnym zakresie zobowiązania dłużnika (art. 879 § 1 k.c.), a więc także w zakresie odsetek za opóźnienie. W umowie poręczenia, będącej przedmiotem analizy, wskazano zresztą wprost, że poręczenie obejmuje zobowiązanie dłużnika z tytułu kredytu z odsetkami na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał.

Wskazanie, że poręczyciel wykona zobowiązanie po zawiadomieniu go przez bank nie stanowi warunku wymagalności zobowiązania poręczyciela, lecz jest związane z ogólnym obowiązkiem wierzyciela przyjmującego poręczenie notyfikacji, wynikającym zarówno z art. 880 k.c., jak i przede wszystkim z art. 76a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Naruszenie tego obowiązku rodzi odpowiedzialność odszkodowawczą z art. 471 k.c. i samo w sobie nie wpływa na powstanie odpowiedzialności poręczyciela. Opóźnienie wierzyciela w zawiadomieniu poręczyciela o opóźnieniu się dłużnika głównego ze spełnieniem świadczenia nie wyłącza – na podstawie art. 880 k.c. – obowiązku wykonania zobowiązania przez poręczyciela (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., II CK 84/02). Zgodnie zaś z ogólnymi zasadami prawa cywilnego, wierzyciel odpowiada wobec poręczyciela za wszelką

szkodę, jaką ten poniósł w następstwie nienależytego wywiązania się przez wierzyciela z obowiązków wynikających z umowy poręczenia.

W niniejszej sprawie pozwana nie wykazywała natomiast, że poniosła jakąkolwiek szkodę z tytułu nieprawidłowego wykonania zobowiązania przez bank.

Podsumowując, niezawiadomienie pozwanej o opóźnieniu w spłacie kredytu przez pozwanego ad. 1 nie miało znaczenia, skoro wymagalny był dług banku.

Mając powyższe na uwadze, kwota wskazana w punkcie I. wyroku została zasądzona solidarnie od pozwanego ad. 1, jak i pozwanej M. M..

Powództwo dalej idące w stosunku do tych pozwanych, jako nieudowodnione, zostało oddalone w punkcie II. wyroku.

Sąd oddalił również powództwo w stosunku do pozwanego ad. 2 – S. M..

Jako podstawę roszczenia wobec tego pozwanego powód wskazał art. 299 § 1 k.s.h.

Zgodnie ze wskazanym przepisem, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

W ocenie Sądu powództwo w tej części było niezasadne z uwagi na to, że nie jest możliwe jednoczesne pozwanie przez wierzyciela członków zarządu spółki na podstawie powołanego powyżej artykułu i samej spółki.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w uchwale z dnia 15 czerwca 1999 r. III CZP 10/99, prezentowane również w doktrynie, zgodnie z którym wierzyciel powołujący się na bezskuteczność egzekucji przeciwko spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie może pozwać członka zarządu tej spółki na podstawie art. 299 k.s.h. bez uprzedniego uzyskania tytułu egzekucyjnego przeciwko spółce. Za stanowiskiem wyrażonym w uchwale przemawia subsydiarny charakter odpowiedzialności członków zarządu spółki z o.o. wobec wierzyciela w stosunku do odpowiedzialności samej spółki. Owa subsydiarność, z natury rzeczy usytuowana obok odpowiedzialności "głównej", a w świetle art. 299 § 1 k.s.h. mogąca, w dodatku, wchodzić w rachubę nie jednocześnie z odpowiedzialnością spółki, ale później i pod warunkiem okazania się bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce, również nakazuje wymagać uprzedniego wykazania przez wierzyciela istnienia względem niego odpowiedzialności spółki jako odpowiedzialności tego dłużnika, w związku z zobowiązaniem którego dopiero wchodzi w rachubę odpowiedzialność osobista i solidarna członków zarządu.

Sąd Najwyższy wskazał ponadto, że wprawdzie stwierdzenie istnienia zobowiązania nie należy do kwestii prejudycjalnych, których rozstrzygnięcie nie może nastąpić w postępowaniu mającym rozstrzygnąć o odpowiedzialności z tego wynikającej, jednakże ta oczywista reguła znajduje zastosowanie w sytuacjach, gdy rozstrzygnięciem o żądaniu pozwu, a wcześniej – o przesłankach warunkujących zasadność tego żądania, objęte są strony tego samego toczącego się postępowania. Tymczasem, nie jest możliwe pozwanie przez wierzyciela członków zarządu spółki na podstawie art. 299 § 1 KH i jednoczesne pozwanie samej spółki. W sytuacji, gdy spółka odpowiada za szkodę wynikłą z niewykonania przez nią zobowiązania, a członkowie jej zarządu, którzy – co wymaga podkreślenia – występują w imieniu własnym jako osoby fizyczne, a nie jako organ spółki, ponoszą represyjną odpowiedzialność przewidzianą art. 299 § 1 k.s.h., odpowiadając za dopuszczenie do obniżenia potencjału majątkowego spółki, skutkującego brakiem możliwości skutecznej egzekucji z majątku spółki (por. uzasadnienia Sądu Najwyższego między innymi do: uchwały z dnia 19 stycznia 1993 r., III CZP 162/92, OSNCP 1993, nr 6, poz. 103; uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 15 września 1993 r., II UZP 15/93, OSNC 1994, nr 3, poz. 48; uchwały z dnia 22 września 1995 r., III CZP 120/95, OSNC 1995, nr 12, poz. 181), to nie zachodzą przesłanki ani do współuczestnictwa materialnego, ani do współuczestnictwa formalnego tych osób (art. 72 § 1 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, z uwagi na brak uprzedniego uzyskania tytułu egzekucyjnego przeciwko spółce, Sąd oddalił powództwo wobec S. M., o czym orzeczono w punkcie II wyroku.

O kosztach orzeczono jak w punktach III i IV.

Odnosząc się do kosztów procesu przeciwko pozwanym ad. 1 i ad. 2, podstawę prawną ich zasądzenia na rzecz powoda stanowił art. 100 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Powód nie ostał się ze swoim roszczeniem jedynie w niewielkim zakresie (mniej niż 4%), dlatego Sąd obciążył pozwanych solidarnym (art. 105 § 2 k.p.c.) obowiązkiem zwrotu poniesionych przez powoda kosztów procesu w łącznej kwocie 7.240 zł, na które złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 2.423 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 4.800 zł (ustalone w oparciu o § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. Nr 2015, poz. 1804 z późn. zm.) oraz 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

O kosztach należnych pozwanemu ad. 3 Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu i przyjmując, że wobec oddalenia powództwa co do tego pozwanego, przyjąć należy, iż wygrał on sprawę. Na koszty zasądzone na jego rzecz składają się: koszty zastępstwa procesowego w wysokości 4.800 zł (ustalone jak powyżej) oraz 17 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.

8 marca 2018 roku